

Erziehungs-, Kultur- und Umweltschutzdepartement Graubünden
Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun
Dipartimento dell'educazione, cultura e protezione dell'ambiente dei Grigioni

**Revisiun parziala da la Lescha
davart las scolas autas e la perscrutaziun
(LSAP; DG 427.200)**

Rapport explicativ tar la consultaziun

Cuira, ils 31 da mars 2023

Cuntegn

1.	Survista dals puncts ils pli impurtants	3
2.	Situaziun da partenza e basegn d'agir	4
2.1	Scolas autas ed instituts da perscrutaziun	4
2.2	Concepziun dal portfolio	5
2.3	Basa giuridica SAT	10
2.4	Protecziun da grads e titels academics	10
2.5	Actualisaziun da la Strategia da scola auta e da perscrutaziun tras la Regenza	11
3.	Finamiras da la midada da la lescha	12
4.	Explicaziuns davart las singulas disposiziuns	12
4.1	Revisiun parziala da la LSAP	12
4.2	Aboliziun da las basas giuridicas concernent la SAT	16
5.	Consequenzas finanzialas e persunalas da la revisiun	17
5.1	Consequenzas finanzialas	17
5.2	Consequenzas persunalas	19
6.	Plan da termins	19

1. Survista dals puncts ils pli impurtants

Cun la revisiun parziala qua avant maun duai la Lescha davart las scolas autas e la perscrutaziun (LSAP; DG 427.200) vegnir adattada a las cundiziuns generalas midadas, per che las scolas autas ed ils instituts da perscrutaziun en il chantun Grischun possian sa posiziunar er vinavant sco instituziuns ch'èn cumpetitivas sin plaun naziunal ed internaziunal. Per quest intent duain vegnir adattads ils suandants puncts:

- Il sector da las scolas autas sa sviluppa svelt e la concorrenza tranter las scolas autas è gronda. Per promover e per rinforzar la cumpetitivitad da las scolas autas grischunas, sto la repartiziun da las cumpetenzas per la direcziun da las scolas autas cun ina incarica da prestaziun e cun ina contribuziun globala vegnir adattada a las ulteriuras scolas autas svizras. Ils cuntegns e las structuradas ston dentant pudair vegnir adattadas cuntinuadamain. En spezial ston las cumpetenzas da decider davart l'introducziun da novs studis da bachelor e da master entaifer secturs spezial existents vegnir transferidas da la Regenza a las scolas autas resp. als cussegls da las scolas autas. In'abilitad da reagir pli svelt en connex cun il svilup dal portfolio promova l'agilitad da la scola auta, tras quai che la scola auta po introducir directamain senza ed entaifer curt temp novs studis. Singuls novs studis ch'èn en l'interess da l'economia publica grischuna e che sa chattan ordaifer ils secturs spezial existents, duain vegnir permiss tras la Regenza. Da stabilir novs secturs spezial duai percenter restar en la cumpetenza da decider dal Cussegl grond (midada da la lescha).
- Sin fundament da la resposta da la Regenza a la dumonda Hardegger concernent l'introducziun dal studi da tgira SAS a la Scola auta spezialisada dal Grischun (SAS Grischun) eri vegnì pretendì – en il program da la Regenza ed en il plan da finanzas 2021–2024, punct central da svilup 3.2 – da stgaffir la basa legala per stabilir il studi da tgira SAS a la SAS Grischun. Cun la revisiun parziala qua avant maun e cun l'adattaziun correspondent da l'art. 10 LSAP vegn stgaffida la basa legala, per che la SAS Grischun possa porscher en l'avegnir il studi da tgira SAS.
- Basa giuridica da la Scola auta da teologia Cuir (SAT):
L'Ordinaziun dal Cussegl grond davart la renconuschientscha publica dals certificats da scola auta sco er davart la concessiun da contribuziuns a la Scola auta teologica da Cuir (DG 427.700) datescha da l'onn 1976. Cun la revisiun parziala qua avant maun duain las disposiziuns correspondentas vegnir transferidas en la LSAP ed en l'Ordinaziun respectiva davart las scolas autas betg purtadas dal chantun e davart la perscrutaziun (OSAP; DG 427.220). Consequentamain duai l'ordinaziun dal Cussegl grond vegnir abolida.
- Protecziun da grads e titels academics en il sector da las scolas autas:
Tenor l'art. 62 al. 2 da la Lescha federala davart l'agid a las scolas autas e davart la coordinaziun en il sector da las scolas autas svizras (LASA; CS 414.20) èn ils titels da las personas che absolvan scolas autas universitaras, scolas autas spezialisadas, scolas autas da pedagogia ed autras instituziuns dal sector da las scolas autas ch'èn suttamessas a questa lescha, protegids tenor lur basas giuridicas respectivas. En il

dretg chantunal actual manca ina disposiziun correspundenta per perseguitar penalmain l'abus en connex cun grads e cun titels academics. Questa largia duai medemamain vegnir serrada cun la revisiun parziala da la LSAP qua avant maun.¹

En il Cussegl grond è la debatta davart il project previsa per la sessiun da zercladur 2024. Igl è planisà da metter en vigur la revisiun parziala da la LSAP il 1. da schaner 2025.

2. Situaziun da partenza e basegn d'agir

2.1 Scolas autas ed instituts da perscrutaziun

En consequenza da la creaziun da l'art. 63a en la Constituziun federala da la Confederaziun svizra (CS 101) ils 21 da matg 2006 e – sa basond sin quai – da la LASA dals 30 da settember 2011 sco er da la Lescha federala davart la promoziun da la perscrutaziun e da l'innovaziun (LPPI; CS 420.1) dals 14 da december 2012 ha stuì vegnir adattada la legislaziun chantunala. Dapi il 1. d'avust 2014 è la LSAP la basa per sviluppar vinavant la scolaziun sin il stgalim da scola auta sco er la perscrutaziun. Cun ina regulaziun unitara e ferma per las scolas autas ed ils instituts da perscrutaziun promova la LSAP plinavant l'attractivitat dal chantun.

Dapi l'entrada en vigur da la LSAP èn ils secturs da scola auta e da perscrutaziun sa svilup pads svelt sin plaun chantunal e naziunal. Quai pretenda adattaziuns da las cundiziuns generalas actualas per pudair porscher al Grischun sco piazza da furnaziun e da perscrutaziun er en l'avegnir premissas optimalas, per ch'el possia sa posiziunar er vinavant il meglier pussaivel sin plaun naziunal ed internaziunal.

Las sfidas actualas che pertutgan las scolas autas e la perscrutaziun èn complexas. L'exclusiun da la Svizra sco partenari cumpletamain associà dal program da basa «Horizon 2020» resp. la classificaziun da la Svizra mo sco terz stadi, pretenda da la Confederaziun mesiras transitoricas finanzialas cumplexas per pudair minimar uschè bain sco pussaivel il donn da reputaziun da la perscrutaziun svizra che vegn stimada zunt fitg sin plaun internaziunal. Sco consequenza da crisas globalas (pandemia da COVID-19 sco er guerra en l'Ucraina) vegnan ils meds finansials federals che stattan a disposiziun per il sector da scola auta e da perscrutaziun reducids supplementarmain. Per las scolas autas signifitga quai, che la concorrenza tranter las scolas daventa pli gronda, saja quai en il cumbat per meds da terzas varts u/e per studentas e students.

Cun la mesira da reveder la legislaziun chantunala en il sector da scola auta e da la perscrutaziun, pon la cundiziuns generalas vegnir orientadas als basegns actuals e futurs. En quest connex na duai la revisiun da la lescha betg resguardar trends e fenomens da curta durada – plitost sto vegnir concedì a las instituziuns dal sector da las scolas autas e da la perscrutaziun il spazi necessari per promover lur agilitad indispensabla en vista a lur cumpetitivitat naziunala ed internaziunala. Quai duai avoir l'effect da rinforzar en moda persistente il Grischun sco lieu da scola auta e da perscrutaziun.

La lescha generala LSAP, che sa basa sin ina structura clera cun paucs artigels, è sa cumprovada dapi sia entrada en vigur l'onn 2016. Ils champs da profil, che la Regenza ha definì e priorisà, èn medemamain vegnids perseguitads vinavant consequentamain en la

¹ Cf. Titelschutz im schweizerischen Hochschulbereich, Grundlagenpapier, 2. ediziun repassada, avust 2016, dal Secretariat da stadi per furnaziun SEFRI

Strategia chantunala da scola auta e da perscrutaziun (SS&P) en il chantun sco er en la pratica (cf. latiers il chapitel 2.5 qua sutvart). La revisiun parziala da la LSAP persequitescha la finamira da mantegnair questa structura da lescha e questa survista clera e d'adattar sulet-tamain ils artitgels che ston vegnir revedids en mintga cas e cumprovadamain.

2.2 Concepsziun dal portfolio

Las scolas autas svizras sa cumponan da trais tips: las scolas autas universitaras, las scolas autas spezialisadas e las scolas autas da pedagogia. Per mintga tip da scola auta è vegnì definì in profil specific. Tenor la LASA porschan las scolas autas spezialisadas studis orientads a la pratica sco er perscrutaziun e svilup orientads a l'applicaziun, che preparan per in'activitad professiunala e che pretendan l'applicaziun d'enconuschientschas e da metodos scientificas sco er – tut tenor il sector – abilitads concepziunalas ed artisticas (art. 26 al. 1 LASA). Las scolas autas spezialisadas preparan las studentas ed ils students da l'emprim stgalim da studi (bachelor) per regla per in diplom che las ed als qualifitgescha per in'activitad professiunala (art. 26 al. 2 LASA). Las scolas autas da pedagogia èn – analogamain a las scolas autas spezialisadas – scolas autas che s'orienteschan a la scienza ed a la pratica cun in focus specific sin la scolaziun.

Tut las scolas autas surdattan diploms da bachelor e da master. Titels da docter pon vegnir acquistads mo ad in'universitad u a las Scolas politechnicas federalas a Turitg u a Losanna resp. en cooperaziun cun in'universitad.

Ultra da l'incumbensa principala da porscher ina instrucziun e perscrutaziun d'auta qualitad, adempleschan las scolas autas plinavant l'incarica da prestaziun quadrupla, quai cun porscher furmaziuns supplementaras e servetschs. La concepziun d'in sector spezial cuntegna – ultra da la purschida d'instrucziun – er il svilup da la perscrutaziun. En in ulteriur pass po il sector spezial vegnir engrondì cun purschidas da furmaziun supplementara e da servetschs.

En Svizra datti nov scolas autas spezialisadas da dretg public, ina scola auta spezialisada privata sco er dus instituts da scola auta spezialisada privats². Questas scolas èn activas en differents secturs spezials³. Ils singuls studis preschantan la purschida da scolaziun da las scolas autas entaifer quests secturs spezials. Mintga studi da bachelor e da master è attribuì ad in da quests secturs spezials. Ils studis d'ozendi èn concepids pli e pli fitg en moda interdisciplinara e las singulas disciplinas sa cruschentan adina pli savens. L'attribuziun da novs studis da bachelor e da master ad in sector spezial è uschia pli complexa, dentant anc adina necessaria, perquai che quests secturs spezials èn la basa per il pajament da las contribuziuns da scolaziun interchantunalas³ (contribuziuns dals chantuns per studentas e students extrachantunals) ed er perquai che l'autozza da las contribuziuns federalas a las scolas autas spezialisadas vegn definida sur ils secturs spezials. La revisiun parziala qua avant maun sa basa en connex cun la definiziun d'in sector spezial sin la glista da contribuziuns da la Cunvegna interchantunala davart las scolas autas spezialisadas (CSAS)³.

² Center svizzer da coordinaziun per la retschertga da l'educaziun (2003). Rapport da furmaziun da la Svizra 2023. Aarau: Center svizzer da coordinaziun per la retschertga da l'educaziun; pagina 263.

³ Secturs spezials tenor la tabella: Contribuziuns CSAS per ils onns da studi 2021/22 – 2024/25 dals 25-06-2020

Secturs spezialas da scolas autas spezialisadas		
Nr.	Sectur spezial	Studis a la SAS Grischun⁴
1	Architectura, construcziun e planisaziun	Architectura, inschigneria da construcziun
2 ⁵	Tecnica ed IT	Computational and data science, mobile robotics, multimedia production, photonics; engineering (MSE)
3	Chemia e life science	
4	Agricoltura ed economia forestala	
5 ⁵	Economia e servetschs	Economia da manaschi, digital business management, digital supply chain management, information science, management da sport, turissem; data visualization, new business, sustainable business development, tourism and change, user experience design
6 ⁵	Economia e servetschs 2 (cun hotellaria e facility management)	
7	Design	
8	Sanadad	<i>Tgira (nov)</i>
9	Lavur sociala	
10	Musica	
11	Film e teater	
12	Art	
13	Psicologia applitgada	
14	Linguistica applitgada	
Secturs spezialas da scolas autas da pedagogia		
Champs		Studis a la SAP Grischun⁴
1 ⁶	Furmaziun da magisters	Studi da bachelor scolina e scola primara (1.–2. classa), studi da bachelor scola primara (1.–6. classa), studi complementar per qualificaziuns d'instruir; studi da master en pedagogia curativa da scola, studi da master en svilup da la scola, studi da master per il stgalim secundar I per personas cun bachelor spezialisà, studi da master per il stgalim secundar I + scolas da maturitad per personas cun in master spezialisà
2	Furmaziun da las personas d'instrucziun responsablas per la furmaziun professionala	

⁴ Purschidas actualas (stadi dal mars 2023).

⁵ Sectur spezial ch'exista oz a la SAS Grischun

⁶ Sectur spezial ch'exista oz a la SAP Grischun

3	Didactica dal rom	
---	-------------------	--

Tabella 1: Purschida da secturs speziels en scolas autas spezialisadas e da pedagogia tenor la tabella CSAS⁷.

Las scolas autas ston pudair sa muventar en moda uschè autonoma ed agila sco pussaivel per pudair concepir lur portfolio en moda attractiva, per uschia restar cumpetitivas e per pudair rinforzar lur posiziun en la cuntrada da las scolas autas svizras. Ils ultims onns èsi però sa mussà cleramain, ch'il progress scientific-tecnic sa lascha tipisar adina pli pauc e che tschertas novaziuns metodicas sa fan valair svelt en tut las disciplinas. Las disciplinas ed ils secturs speziels sa midan gist uschia sco ils basegns da la pratica.

Las scolas autas grischunas pon mo exister e sa posiziunar en la concorrenza che sa mida intensivamain e svelt entaifer il sector da las scolas autas svizras, sch'ellas survegnan – tant sco pussaivel – ils medems spazis d'agir sco las scolas autas che stattan en concorrenza cun ellas.

Per quest intent duai vegnir extendida la pussaivladad da concepir il portfolio, ed en vista a sia realisaziun duain vegnir transferidas a medem temp dapli cumpetenzas a las scolas autas. Cun quai duain vegnir reducidas las restricziuns actualas⁸ tenor la LSAP. Quest spazis d'agir extendì per concepir il portfolio pretenda da l'autra vart, che las scolas autas dattan pled e fatg al chantun sco purtader da las duas scolas autas e ch'ellas infurmeschan cun agid d'evaluaziuns e d'audits che vegnan fatgs regularmain.

Cun la revisiun parziala da la LSAP qua avant maun duain las cumpetenzas vegnir orientadas a las regulaziuns da partenza usitadas per il sector da las scolas autas en Svizra. La cumpetenza existenta ch'è vegnida concedida en quest connex al Cussegl grond na vegn betg midada. Previsa è però ina nova regulaziun da las cumpetenzas tranter la Regenza ed il cussegl da scola auta.

La nova regulaziun da las cumpetenzas pertutga ils studis entaifer ils secturs speziels ch'existan actualmain (cf. latiers Tabella 1 qua survart: secturs speziels nr. 2, 5 e 6 per la SAS Grischun e nr. 1 per la SAP Grischun). Da nov duai il cussegl da scola auta respectiv decider davart l'introducziun da novs studis da bachelor e da master entaifer in sector spezial existent. Per regla èn las scolas autas obligadas da realisar quests studis senza chaschunar custs supplementars. En quest senn po il Cussegl grond far valair sia influenza, tras quai che las duas scolas autas purtadas dal chantun vegnan dirigidas finanzialarmain sur contribuziuns globalas resp. tras quai che meds supplementars stattan sut la resalva da credit dal Cussegl grond.

Per singuls studis che sa chattan ordaifer ils secturs speziels existents e ch'èn en l'interess da l'economia publica grischuna, dovri ina decisiun da la Regenza. Per quest intent fa il cussegl da la scola auta ina dumonda a la Regenza. La Regenza po dentant mo approvar il studi proponì, sche quel è cumprodamain en l'interess da l'economia publica grischuna ed

⁷ Secturs speziels tenor la tabella: Contribuziuns CSAS per ils onns da studi 2021/22 – 2024/25 dals 25-06-2020

⁸ Tenor l'art. 9 al. 1 LSAP metta la Scola auta da pedagogia dal Grischun (SAP Grischun) in accent sin ils programs da bachelor. L'art. 10 al. 1 LSAP permetta a la SAS Grischun da porscher sulettamain studis en ils secturs speziels Economia e Tecnica.

en concordanza cun la Strategia da scola auta e da perscrutaziun (SS&P) resp. cun ils champs da profil priorisads che figureschan en quella.

Plinavant stoi vegnir menziunà, che la permissiun da novs studis ordaifer ils secturs speziels existents è limitada a maximalmain dus studis per sector spezial. A partir dal terz studi dal medem sector spezial sto il nov sector spezial sez l'emprim vegnir concludì tras il Cussegl grond. Sco exempel serva qua avant maun il nov studi da tgira SAS che duai vegnir introducì. Il studi è attribuì tenor la Tabella 1 qua survast al sector spezial nr. 8 sanadad. Il sector spezial sanadad exista oz però betg anc a la SAS Grischun. Il studi da tgira SAS è consequentmain in studi ordaifer ils secturs speziels existents e sto l'emprim vegnir approvà da la Regenza. Entaifer il sector spezial sanadad po la SAS Grischun perquai mo anc proponer in ulteriur studi a la Regenza (p.ex. fisioterapia). A partir da mintga ulteriur studi dal sector spezial sanadad (p.ex. dunna da part) sto il sector spezial sanadad sez vegnir concludì tras il Cussegl grond. Questa regulaziun duai impedir ch'il Cussegl grond vegnia guntgì per approvar in nov sector spezial. A medem temp stgaffescha la revisiun parziala qua avant maun la pussaivladad per las duas scolas autas chantunalas da «fufagnar» en in nov sector spezial, senza gist stuair stabilir tal cumpletmain.

Plinavant poi far senn da stabilir singuls studis ordaifer ils secturs speziels existents resp. als puncts da contact tranter ils secturs speziels, sch'il studi duai vegnir stabilì e purschì en cooperaziun cun in'otra scola auta. In exempel da la SAS Grischun che ha gì success en quest connex è il studi da multimedia production (MMP) che vegn purschì en cooperaziun cun la Scola auta d'arts da Berna (HKB). A la SAS Grischun è il studi attribuì al sector spezial Tecnica ed IT ed a la HKB al sector spezial Design. Er per la SAP Grischun è cooperaziun cun autras scolas autas da gronda impurtanza per l'ulteriur svilup da l'atgna purschida da scolaziun. Uschia porscha la SAP Grischun per exempel scolaziun da pedagogia curativa en cooperaziun cun la Scola auta da pedagogia curativa da Turitg sco er la scolaziun per personas d'instrucziun dal stgalim secundar I en cooperaziun cun la SAP Son Gagl.

Adattaziun dal portfolio duain rinforzar e focussar las scolas autas en lur orientaziun. Colliads cun quai è adina er respargns da custs concrets resp. pussaivladads da finanziaziun, per exempel tras la stritgada da purschidas che n'èn betg sa svilupadas tenor giavisch e sco spetgà – u tras novs meds da terzs. L'istanza che ha concludì da stabilir in nov sector spezial u in nov studi, ha da l'otra vart er la competenza d'abolir puspè il sector spezial u il studi. Las scolas autas èn obligadas da s'orientar adina puspè da nov e da decider, en tge sector ch'i duai vegnir expandì sin basa da la savida existenta resp. nua che nova savida duai vegnir acquistada da fund ensi ed en tge spartas ch'i duai vegnir focussà sin la cooperaziun cun autras scolas autas (p.ex. en furma da joint masters).

Areguard la resposta a la dumonda Hardegger concernent l'introducziun d'in sector da sanadad a la SATE⁹ Cuir (cf. protocol dal Cussegl grond da la sessiun da december 2019, p. 326, p. 497 ss.) ha la Regenza ultra da quai integrà la mesira «Examinar l'introducziun d'ina purschida da scolaziun en il sector da sanadad a la Scola auta spezialisada dal Grischun» en il program da la Regenza 2021–2024 sut il punct central da svilup 3.2 «L'ulteriur svilup da la Strategia da scola auta e da perscrutaziun», quai per far frunt spezialmain a la mancanza da personas spezialisadas en il sector da las professiuns da tgira en il Grischun.

Per quest motiv elavuran actualmain la SAS Grischun ed il Center da furnaziun per la sanadad ed ils fatgs socials (CSS) cuminaivlamain las basas da decisiun per in studi da

⁹ Dapi il 1. da schaner 2020: Scola auta spezialisada dal Grischun (SAS Grischun)

bachelor en il sector da la tgira a la SAS Grischun. Per quest intent vegnan fatgas in'analisa dal basegn ed in'analisa dal martgà, examinadas las pussaivladads da cooperaziun tranter la SAS Grischun ed il CSS sco er calculads ils custs che resultan per la scola auta e per il chantun. Il studi da tgira sin il stgalim da scola auta spezialisada duai vegnir concepì en coordinaziun cun il studi da tgira SSS che vegn purschì al CSS. Plinavant duai il nov studi enritgir la paletta da purschidas areguard la tgira.

La versiun actuala da l'art. 10 al. 1 LSAP fixescha, che la SAS Grischun po porscher sulet-tamain programs da bachelor e da master en ils secturs spezials Tecnica ed Economia. Per pussibilitar in'extensiun da la purschida da studis cun in studi da bachelor e cun in studi consecutiv da master en tgira SAS, sto perquai vegnir adattà l'art. 10 LSAP, quai er pervia da la necessitad ch'è vegnida explitgada qua survant.

Cun la nova formulaziun da l'art. 10 al. 1bis LSAP duai la Regenza survegnir la pussaivladad d'approvar dus studis da bachelor e da master en auters secturs spezials en l'interess da l'economia publica grischuna. Cun la revisiun parziala qua avant maun vegn uschia adem- plida l'adattaziun da la lescha, che vegn pretendida en il program da la Regenza 2021–2024.

Areguard l'introducziun d'in studi da bachelor da tgira a la SAS Grischun sco studi ordaifer ils secturs spezials existents signifitga quai, ch'il cussegl da scola auta da la SAS Grischun sto inoltrar a la Regenza ina dumonda d'approvaziun per il studi. Questa dumonda sa fundescha sin las basas da decisiun che vegnan actualmain elavuradas e che preschentan ils avantatgs ed ils dischavantatgs, la finanziaziun sco er l'interess da l'economia publica grischuna. Sin fundament da questa dumonda duai la Regenza pudair decider davart l'introducziun d'in studi da tgira SAS. Questas basas da decisiun èn actualmain en elavuraziun e vegnan ad esser avant maun en la missiva respectiva tar la revisiun parziala da la LSAP.

Per resumar poi vegnir menziunà, che l'ulteriur svilup dal portfolio da la SAS Grischun è focussà sin il stgalim da la lescha sco fin ussa sin ils dus secturs spezials Tecnica ed IT sco er Economia e servetschs (cf. Tabella 1 qua survant) e ch'i duai ultra da quai daventar pussaivel da porscher singuls studis da bachelor e da master, ch'èn en l'interess da l'economia publica grischuna e che sa chattan ordaifer ils dus secturs spezials dad oz.

Las pussaivladads concepziunalas extendidas per il svilup dal portfolio daventan er per la SAP Grischun adina pli impurtantas. Ultra da studis da bachelor pon uschia numnadain er vegnir sviluppads studis da master, ed a la Regenza pon vegnir inoltradas dumondas per singuls studis novs ordaifer ils secturs spezials existents. Las novas disposiziuns generalas per il svilup dals portfolios da tuttas duas scolas autas chantunalas vegnan midadas analo- gamain en l'art. 9 LSAP concernent la SAP Grischun ed en l'art. 10 LSAP concernent la SAS Grischun; en quest connex existan differenzas mintgamai mo tar il profil da las scolas autas.

Cun la revisiun parziala qua avant maun duai la repartiziun da las competenzas tranter il Cussegl grond, la Regenza ed il cussegl da scola auta guardar ora sco suonda:

- Da nov duain studis entaifer ils secturs spezials existents pudair vegnir concludids direc- tamain dal cussegl da scola auta respectiv. Per regla na dastgan tals betg chaschunar custs supplementars e betg effectuar in augment da la contribuziun globala.
- Sco fin ussa vegnan singuls studis che sa chattan ordaifer ils secturs spezials existents e ch'èn en l'interess da l'economia publica grischuna, concludids da la Regenza (p.ex. tgira SAS).

- Sco fin ussa dovri ina midada da la lescha per introducìr in nov sector spezial. L'introducziun d'in nov sector spezial resta pia en la cumpetenzza da decisiun dal Cussegl grond (medemamain sto la finanziaziun avair lieu en il rom dal preventiv approvà dal Cussegl grond).

2.3 Basa giuridica SAT

L'Ordinaziun dal Cussegl grond davart la renconuschienscha publica dals certificats da scola auta sco er davart la concessiun da contribuziuns a la Scola auta teologica da Cuira (DG 427.700) e l'Ordinaziun executiva da la Regenza davart la renconuschienscha publica dals certificats da la Scola auta teologica Cuira (DG 427.710) è vegnidas relaschadas dal Cussegl grond resp. da la Regenza, avant che la LSAP è entrada en vigur. Cun l'introducziun da la LSAP e da las ordinaziuns appartegnentas è vegnidas regladas da princip las basas per la renconuschienscha dals diploms e per las concessiuns da contribuziuns per tut las scolas autas che vegnan purtadas u betg purtadas dal chantun. Uschia poi vegnir desistì en l'avegnir da l'ordinaziun dal Cussegl grond per la SAT.

Plinavant stoi vegnir menziunà, che la SAT è acreditada dapi il 2015 tras l'Agentura svizra per acreditaziun e garanzia da qualidad (aaq) sco instituziun universitara. Perquai tutga la SAT gia oz en il champ d'applicaziun da la LSAP, quai sco scola auta betg purtada dal chantun.

2.4 Protecziun da grads e titels academics

La LASA ch'è entrada en vigur il 1. da schaner 2015 ha remplazzà la Lescha federala davart las scolas autas spezializadas (LSAS) e la Lescha federala davart l'agid a las universitads (LAU) ed ha uschia midà las cumpetenzas da la Confederaziun en spezial areguard la protecziun dals titels. L'art. 62 al. 2 LASA fixescha, ch'ils titels da las absolventas e dals absolvents da las scolas autas universitaras, da las scolas autas spezializadas, da las scolas autas da pedagogia e d'autras instituziuns da scola auta ch'èn suttamessas a la LASA, èn protegids conform a lur basas giuridicas respectivas. Che tut ils grads e titels academics èn protegids tenor la LASA conform a lur basas giuridicas respectivas, vul dir ch'ils purtaders da la scola auta respectiva èn responsabels per la protecziun correspundenta dals titels. La LASA fixescha pia, ch'ils grads e titels academics ston vegnir protegids tras la legislaziun chantunala.

Il Concordat da scola auta, al qual il chantun Grischun è s'associà cun il conclus dal Cussegl grond dals 12 da zercladur 2014, fixescha en l'art. 12 al. 2 il suandant:

Tgi che porta in titel ch'è protegì sin basa dal dretg chantunal u interchantunal, senza ch'el haja fatg il certificat da scolaziun respectiv renconuschì, u tgi che fa diever d'in titel che dat l'impressiun ch'el haja acquistà in certificat da scolaziun renconuschì, vegn chastia cun multa. Tgi che agescha per negligentscha, vegn chastia. La persecuziun penala è chaussa dals chantuns.

Cun la revisiun parziala da la LSAP qua avant maun sto vegnir stgaffida la basa legala, per ch'il chantun possia chastiar l'abus da grads e titels academics.

2.5 Actualisaziun da la Strategia da scola auta e da perscrutaziun tras la Regenza

Sco instrument directiv da la Regenza è la SS&P¹⁰ vegnida sviluppada parallelamain a la LSAP e concludida da la Regenza l'onn 2015. Ella ha la finamira da rinforzar sistematicamain il Grischun sco lieu da perscrutaziun e da scolas autas, quai cun promover las fermezzas existentas. En quest connex duai l'ulteriur svilup vegnir coordinà cun ils basegns da l'economia regiunala – quai ch'è vegnì formulà cun l'introducziun dals sis champs da profil. La SS&P è vegnida realisada pass per pass ils ultims onns. Ella n'è betg mo sa cumprovada en l'orientaziun tematica dals profils da scola auta e da perscrutaziun, mabain er sco instrument directiv da la Regenza areguard la planisaziun dal preventiv e da las finanzas. Tras la realisaziun da las professuras spezialas sco instrument da promoziun per cuntanscher las finamiras da scola auta han pudì vegnir mess differents accents ed iniziads novs svilups.

Sumegliant sco las professuras giuvnas che vegnan sustegnidas dal Fond naziunal svizzer, servan las professuras spezialas a promover las scienzadas ed ils scienzads excellents d'in champ da profil ch'è definì sco prioritar, per perseguitar vinavant la realisaziun da la SS&P dal chantun. Il sustegn è concepì per maximalmain 6 onns. Suentar che la promoziun finanziaria è terminada tras il chantun, duai la professura speziala – en il cas ideal – sa purtar finanzialmain sezza e vegnir midada en ina professura ordinaria. Actualmain vegnan realisadas la professura speziala per didactica da plurilinguitad integrada a la SAP Grischun, la professura speziala computational science a la SAS Grischun e la professura speziala a l'Institut svizzer da retschertgas davart allergias ed asma da Tavau (ISRA Tavau).

La SS&P descriva plinavant las finamiras d'organisaziun, da cooperaziun e d'infrastructura e menziunescha sis champs da profil che represchantan temas scientifics ch'èn colliads orizontalmain. La formulaziun e la priorisaziun dals champs da profil duai focussar las activitads da las scolas autas e dals instituts da perscrutaziun sin ils interess da l'economia regiunala dal Grischun e metter in accent principal en quests secturs.

Ils suandants sis champs da profil èn fin ussa definids en la SS&P¹⁰; l'enumeraziun serva en quest connex unicamain a l'enumeraziun e betg a la priorisaziun:

	Champ da profil	Tematica
1	Turissem & economia	Direcziun en turissem & hotellaria
2	Resursas & privels da la natira	Ambient, resursas & ristgas
3	Tecnologias-clav	Construcziun da maschinas, electrotecnica e tecnologia da materials
4	Cultura & diversitad	Istorgia, linguas, cultura e furmaziun en il Grischun ed en il territori alpin
5	Life science	Allergologia ed immunologia, pneumologia, ortopedia e medischina regenerativa, biotecnologia, biomarcaders, medischina da precisun, tissue engineering
6	Computational science	Center chantunal da HPC (high performance computing)

¹⁰ Strategia da scola auta e da perscrutaziun (SS&P) dal chantun Grischun. Consultà sut https://www.gr.ch/DE/institutionen/verwaltung/ekud/ahb/projekte/HFundForschung/Documents/bipp-ghf-hfs-berichtempfehlungen%2021.05_15-def.pdf

L'importanza da la SS&P vegn vinavant a s'augmentar en l'avegnir. En connex cun la revisiun parziala qua avant maun vegn la Regenza ad examinar ed eventualmain ad actualisar la SS&P.

3. Finamiras da la midada da la lescha

Sco explitgà en il chapitel 2 qua survant, sto la basa legala per las scolaziuns dal stgalim terziar vegnir adattada. En quest connex duai ella ademplir las suandantas finamiras:

- Las cumpetenzas da la concepziun dal portfolio da las scolas autas chantunales duain vegnir repartidas tranter il cussegl da scola auta e la Regenza. En quest connex duai la Regenza decider davart singuls studis novs da bachelor e da master che sa chattan ordaifer ils secturs speziels existents e ch'èn en l'interess da l'economia publica grischuna. Il cussegl da scola auta duai da nov pudair approvar novs studis che pon vegnir attribuids als secturs speziels ch'existan actualmain (cf. qua survant Tabella 1). La nova repartiziun da las cumpetenzas duai promover l'agilitad da las scolas autas chantunales e purtar pli curts temps da realisaziun en connex cun l'elavuraziun dal portfolio. Uschia po vegnir promovida la cumpetitivitad da las scolas autas chantunales.
- Cun la revisiun parziala resp. cun l'adattaziun da l'art. 10 LSAP vegn stgaffida la basa legala, per che la SAS Grischun possia porscher en l'avegnir il studi da tgira SAS.
- La legislaziun en il sector da las scolas autas vegn simplifitgada tras l'aboliziun da l'Ordinaziun davart la registraziun d'instituziuns da scolaziun en il chantun Grischun sco er da las ordinaziuns davart la SAT e tras l'integraziun da disposiziuns complementaras en la LSAP.
- I vegnan stgaffidas las basas legalas, per che l'applicaziun dals grads e titels academics en il sector da las scolas autas possia vegnir protegida.

4. Explicaziuns davart las singulas disposiziuns

4.1 Revisiun parziala da la LSAP

Art. 4: Cooperaziuns

Al. 1 (midà): Las scolas spezializadas superiuras èn ina pitga impurtanta dal Grischun sco regiun da furmaziun. Gia per quest motiv na duain ellas betg mo vegnir subsumadas sut «instituziuns da furmaziun», mabain er vegnir numnadas explicitamain. Cun lur stretg contact tar l'economia regiunala pussibiliteschan las scolas spezializadas superiuras particularmain in svelt transfer da tecnologia e savida da la perscrutaziun applitgada en la pratica. La promozion da la collavuraziun tranter las scolas autas ed ils instituts da perscrutaziun sco er cun las scolas spezializadas superiuras e cun l'economia è essenziala per il svilup d'innovaziun.

Cun numnar explicitamain las scolas spezialisadas superiuras sco part dal sector terziar (er designà sco terziar B) en quest artitgel, èsi pussaivel:

- d'accentuar l'importanza da las scolas spezialisadas superiuras areguard las activitads d'innovaziun;
- da cuntanscher in effect da signal per in meglier posiziunament da las scolas spezialisadas superiuras areguard il project naziunal actual Posiziunament da las SSS dal Secretariat da stadi per furmaziun, retschertga ed innovaziun (SEFRI);
- da preparar il punct da contact tar ina lescha concernent las scolas spezialisadas superiuras che sto anc vegnir stgaffida, quai en il rom da la revisiun parziala da la Lescha davart la furmaziun professiunala e davart purschidas da furmaziun cuntinuanta [LFurm; DG 430.000]).

La promoziun directa da l'innovaziun vegn cumplettada tras las disposiziuns en il chapitel 2 (en spezial art. 12 fin art. 15) en la Lescha per promover il svilup economic en il chantun Grischun (Lescha davart il svilup economic, LSE; DG 932.100).

Art. 6a: Protecziun dals titels

Al. 1 ed al. 2 (nov): Cun ils dus alineas dal nov artitgel vegn stgaffida la basa giuridica per introducir la protecziun chantunala dals titels. L'emprim alinea protegia en quest connex ils titels ch'èn vegnids acquistads ad ina scola auta chantunala u ad ina scola auta reconuschida dal chantun. Il segund alinea permetta a la scola auta da retrair titels ch'èn vegnids acquistads nungiustifitgadain. Cun questa basa giuridica ed en cumbinaziun cun il Concordat da scola auta (cf. chapitel 2.4 qua survart) po l'abus da titels vegnir chastià en l'avegnir.

Remartga preliminar tar l'art. 9 e l'art. 10

Las scolas autas purtadas dal chantun, actualmain en spezial la SAS Grischun e la SAP Grischun, vegnan dirigidas conform a lur profil en la medema maniera tras la Regenza cun ina incarica da prestaziun e cun ina contribuziun globala. Er areguard lur autonomia duain tuttas duas scolas autas survegnir il medem status.

Art. 9: SAPGR

Al. 1 (midà): L'ultim temp ha la Regenza gia dà l'incumbensa per plirs studis da master consecutivs (studis da master che sa basan directamain sin il cuntegn d'in studi da bachelor), tranter auter per far frunt a la mancanza da persunas d'instrucziun. Cun l'adattaziun dal text vegni tegnì quint da la situaziun, che la SAP Grischun po porscher tant studis da bachelor sco er studis da master. Cun la precisaziun dal chantun «triling» concernent las minoritads linguisticas vegni ultra da quai tegnì quint dal fatg, che la SAP Grischun porscha er studis da lingua rumantscha (idioms e rumantsch grischun) e da lingua taliana.

Al. 1bis (nov): Studis che sa chattan ordaifer ils secturs spezials existents e ch'èn en l'interess da l'economia publica grischuna, duain pudair vegnir approvads tras la Regenza (cf. latiers er l'art. 21 qua sutvart). Quests studis vegnan proponids a la Regenza tras il cussegl da la scola auta. Els ston cumprovadain esser en l'interess da l'economia publica grischuna e star en concordanza cun ils champs da profil da la SS&P. Per mintga sector spezial che n'exista anc betg, po la Regenza approvar maximalmain dus studis. La noziun da studi che

vegn duvrada qua sa divida en studi da bachelor ed en studi consecutiv da master. A partir dal terz studi sto l'entir sector spezial en mintga cas vegnir approvà dal Cussegl grond (cf. tar tut quai il chapitel 2.2 qua survart).

Art. 10: SASGR

Al. 1bis (nov): Ultra dals secturs spezials existents Economia e servetschs sco er Tecnica ed IT duai la scola auta spezialisada pudair porscher singuls studis da bachelor e da master ordaifer ils secturs spezials existents. Quests studis ston esser en l'interess da l'economia publica grischuna, star en concordanza cun ils champs da profil da la SS&P e duain vegnir approvads tras la Regenza (cf. latiers er l'art. 21 qua sutvart). Exempels actuals per studis che sa chattan ordaifer ils secturs spezials tenor la LSAP, èn ils studis dal sector spezial Architectura, construcziun e planisaziun. Quests studis èn vegnids introducids al cumenzament da la scola auta spezialisada ed èn quella giada vegnids attribuids al sector spezial Tecnica ed IT.

Cun l'adattaziun proponida vegn stgaffida d'ina vart la basa legala per pudair introducir in studi da tgira SAS a la SAS Grischun tenor la pretensiun dal punct central da svilup en il program da la Regenza 2021–2024. Da l'autra vart survegn la SAS Grischun qua tras la permissiun da stabilir il studi. En quest connex è la Regenza conscianta, che las extensiuns dal portfolio che sa basan sin la SS&P ston vegnir realisadas decididamain. In svilup cuntinuand po mo avair lieu, sche las resursas vegnan impundidas en moda efectiva ed effizienta. Areguard la concordanza cun ils interess da l'economia publica grischuna vegn la Regenza ad examinar cun quità las dumondas dal cussegl da scola auta per la permissiun da singuls studis ordaifer ils secturs spezials existents, ed ella vegn a considerar il basegn inclusiv ils eventuals custs supplementars. En cas che las scolas autas inoltreschan a la Regenza ina dumonda per stabilir novs studis ordaifer ils secturs spezials existents, vegnan ellas a medem temp supplitgadas da preschentar conscienziusamain lur analisa realisada ordavant davart las atgnas pussaivladads e davart la maniera da procurar per daners (en spezial meds da secundas e da terzas varts).

Per secturs spezials che n'existan betg anc, po la Regenza permetter maximalmain dus novs studis. A partir dal terz studi sto il sector spezial sez en mintga cas vegnir approvà dal Cussegl grond (cf. tar tut quai il chapitel 2.2 qua survart).

Art. 13: Cussegl da la scola auta

Al. 1 lit. a^{bis} (nov): Per che las duas scolas autas chantunalas autonomas da dretg public, q.v.d. la SAS Grischun sco er la SAP Grischun, possian sa posiziunar vinavant bain en la concorrenza naziunala ed internaziunala actuala (cf. punct central da svilup 3.2 dal program da la Regenza 2021–2024), duai da nov il cussegl da scola auta avair la cumpetenzza da decider davart l'introducziun da novs studis da bachelor e da master entaifer ils secturs spezials Economia e servetschs sco er Tecnica ed IT (tenor la Tabella 1 qua survart).

Per las scolas autas po uschia la via da decisiun vegnir scursanida resp. po vegnir gudagnà temp impurtant per realisar e stabilir novs studis entaifer ils secturs spezials existents. En quest regard han las duas scolas autas chantunalas uschia la medema autonomia sco las autras scolas autas svizras. Questa novaziun rinforza las scolas autas grischunas en la concorrenza naziunala.

Ils studis che vegnan stabilids da nov sin basa d'ina decisiun dal cussegl da scola auta, ston per regla vegnir introducids senza chaschunar custs supplementars.

Art. 20: 2. concessiun

Al. 2 (midà): La SAT è dapi il 2015 ina scola auta acreditada tenor la LASA. Per quest motiv pon las regulaziuns respectivas da las duas ordinaziuns vegnir transferidas en la LSAP, perquai che la SAT po uschè u uschia gia vegnir subsumada sut il chapitel 3 «Scolas autas betg purtadas dal chantun» e sut il chapitel 5 «Organisaziun» (cf. tar tut quai il chapitel 4.2 qua sutvart).

Perquai che la furma da finanziaziun da la SAT vegn mantegnida (cf. latiers la missiva concernent la revisiun parziala da l'Ordinaziun davart la renconuschientscha publica dals certificats da la Scola auta teologica Cuiria [carnet nr. 1/2002–2003, p. 44 ss.]) e perquai che l'instrument da la pauschala orientada a la prestaziun è sa cumprovà, duai la pussaivladad da questa furma da finanziaziun vegnir integrada da nov en quest alinea.

Art. 21: Cumpetenzza da la Regenza

Al. 1 lit. a^{bis} (nov): Sin dumonda dal cussegl da scola auta duai la Regenza pudair approvar per sector spezial fin dus studis da bachelor e da master che sa chattan ordaifer ils secturs speziels existents e ch'èn en l'interess da l'economia grischuna (cf. latiers er la midada en l'art. 13 al. 1 lit. a^{bis} pertutgant la nova repartiziun da las cumpetenzas tranter il cussegl da scola auta e la Regenza sco er l'art. 9 e l'art. 10 concernent l'introducziun da novs studis da bachelor e da master entaifer ils secturs speziels che vegnan manads gia oz). En la dumonda dal cussegl da scola auta sto vegnir cumprovà l'interess da l'economia publica grischuna. Plinavant sto il connex cun la SS&P, sco instrument directiv impurtant e cumprovà da la Regenza, esser bain visibel (cf. chapitel 2.4 qua survart).

L'approvaziun d'in singul nov studi ordaifer ils secturs speziels existents cumpiglia da l'autra vart er sia aboliziun tras la Regenza (cf. tar tut quai il chapitel 2.2 qua survart).

Art. 26: Contribuziuns per la collavuraziun

Al. 1 (midà): En la pratica ed er en il senn dal plan d'acziun «Green Deal per il Grischun» (AGD) duai vegnir promovida ed extendida la pussaivladad da la collavuraziun. Quai pretenda d'ina vart coerenza en il triangul da furmaziun, perscrutaziun ed economia per pudair sviluppar scolaziuns e furmaziuns supplementaras ch'èn relevantas per il futur e che sa basan sin la pratica. Da l'autra vart dovri ina stretga collavuraziun ed in barat intensiv entaifer quest triangul, per ch'in viv transfer da savida e da tecnologia possa avoir lieu.

Tar las mesiras dal nov art. 26 per promover la collavuraziun e la coordinaziun da las singulas scolas autas e dals singuls instituts da perscrutaziun cun la furmaziun professiunala superiura e cun il stgalim secundar II vegnan vitiers – sin basa da l'art. 4 nunmidà – las mesiras per promover la collavuraziun e la cooperaziun cun las universitads, las scolas autas ed ils instituts da perscrutaziun extrachantunals. L'effect principal ed il svilup da la mesira resta limità sin il chantun Grischun.

Al. 2 (midà): Cun quest alinea vegn stgaffida la basa per pudair pajar contribuziuns or da fonds chantunals liads ad in intent, sco per exempel or d'in eventual futur fond grischun per il clima. En la missiva tar il AGD (carnet nr. 4/2021–2022) vegn menziunà areguard l'etappa II dal AGD, che las premissas per conceder contribuziuns a quint dal fond grischun per il clima vegnian descrittas en las basas legalas, che ston anc vegnir stgaffidas, sco er en las cumpetenzas per conceder las contribuziuns or dal fond grischun per il clima. Ultra da quai ston vegnir fixadas las proceduras per conceder contribuziuns or dal fond grischun per il clima,

eventualas disposiziuns per excluder in referendum da finanzas sco er eventualas disposiziuns davart il rom da las contribuziuns (tariffa maximala).

Las contribuziuns ston esser orientadas a la prestaziun e sa referir a scolaziuns en il sector terziar u a la perscrutaziun en il chantun Grischun. Tras l'obligaziun da l'orientaziun a la prestaziun po il departament s'orientar al rom da contribuziuns per incaricas da prestaziun sumegliantas.

4.2 Aboliziun da las basas giuridicas concernent la SAT

Cun l'introducziun da la LSAP èn vegnidas regladas sin il stgalim da la lescha er las prescripziuns per manar scolas autas betg purtadas dal chantun en il chantun Grischun. Sin fundament da la basa giuridica vertenta ademplescha la SAT las disposiziuns tenor l'art. 17 LSAP en cumbinaziun cun l'art. 10 OSAP per la concessiun d'ina permissiun da manaschi tras la Regenza.

Tenor las disposiziuns vertentas per la SAT ha il chantun pudì pajar ina pauschala orientada a la prestaziun en il rom dals credits approvads dal Cussegl grond, quai sin basa da l'art. 2 al. 1 da l'Ordinaziun davart la renconuschientscha publica dals certificats da scola auta sco er davart la concessiun da contribuziuns a la scola auta teologica da Cuira. L'alea 2 fixescha plinavant, che las contribuziuns pon vegnir pajadas sin fundament d'ina cuvegna da prestaziun tranter il departament e la SAT.

Percunter fixescha l'art. 20 al. 2 LSAP, che la Regenza po conceder ina incarica da prestaziun cun ina contribuziun globala a las instituziuns dal sector da las scolas autas betg purtadas dal chantun, che disponan dentant d'ina permissiun da manaschi, sche l'interess dal chantun è sufficient.

Uschia èn las disposiziuns da l'Ordinaziun davart la renconuschientscha publica dals certificats da scola auta sco er davart la concessiun da contribuziuns a la Scola auta teologica da Cuira cuvertas cumplettaimain tras la LSAP. La cuvegna da prestaziun resp. l'incumbensa da prestaziun tenor l'art. 20 al. 2 LSAP sto dentant vegnir concedida tras la Regenza e betg tras il departament.

L'Ordinaziun executiva davart la renconuschientscha publica dals certificats da la Scola auta teologica Cuira cuntegna, en il chapitel 2, disposiziuns davart «ils dretgs e las obligaziuns» da la SAT. Questas disposiziuns pon – sche necessari – vegnir integradas en l'incarica da prestaziun da la Regenza a la SAT.

Per resumar poi vegnir menziunà: Cun la LSAP en cumbinaziun cun la OSAP èn las basas giuridicas per manar la SAT avant maun. Il mument da l'entrada en vigur da la LSAP pon perquai vegnir messas ord vigur l'Ordinaziun davart la renconuschientscha publica dals certificats da scola auta sco er davart la concessiun da contribuziuns a la scola auta teologica da Cuira e l'Ordinaziun executiva davart la renconuschientscha publica dals certificats da la Scola auta teologica Cuira.

5. Consequenzas finanzialas e personalas da la revisiun

5.1 Consequenzas finanzialas

L'introducziun da novs studis da bachelor e da master – entaifer ils secturs speziels che vegnan manads gia oz – tras il cussegl da scola auta duess per regla pudair esser pussaivla senza chaschunar custs supplementars. Eventuals meds necessaris supplementars ston vegnir dumandads da las instituziuns tar il chantun en il rom da las inoltraziuns dal preventiv. Davart quests meds decida il Cussegl grond – en il rom dal preventiv dal chantun – mintgamaì cun credits singuls resp. cun contribuziuns globalas per la SAS Grischun sco er per la SAP Grischun.

Eventuals custs supplementars annuals sin basa da la LSAP vegnan preschentads en la tabella qua sutvart. Ils custs supplementars pertutgan particularmain il svilup d'in studi da tgira SAS a la SAS Grischun. Ils custs supplementars inditgads cuvran la perioda da 4 onns a partir da l'entrada en vigur da la revisiun da la LSAP, pia previsiblamain dal 1. da schaner 2025 fin la fin dal 2028. A partir da l'onn 2029 vegn fatg quint mintga onn cun custs supplementars da tut en tut circa 1 milliun francs. Confurm a la legislaziun chantunala da las finanzas èn questas expensas liadas tenor il dretg da finanzas. Perquai na suttastat- tan questas expensas betg al referendum da finanzas.

	Basas da planisaziun per custs supplementars liads ad in intent tras la revisiun parziala LSAP	Custs en francs				
		2025	2026	2027	2028	Total
1a	Custs inicials successivs fin al cumenzament da Tgira BSc 2025	870 000	0	0	0	870 000
1b	Scolaziun da basa studi Tgira SAS e Perscrutaziun & svilup applitgà (P&Sa) Basas da planisaziun: Media (18 studentas e students) Custs totals Retgavs Resultat resp. contribuziun chantunala supplementara <i>Calculaziun approximativa tenor la calculaziun da la SAS Grischun (arrundà), 16-12-2022</i>	760 000	980 000	1 370 000	1 560 000	
		-50 000	-200 000	-420 000	-640 000	
		710 000	780 000	950 000	920 000	3 360 000
2	Promoziun da la collavuraziun e coordinaziun Eventuals custs supplementars per mesiras concernent la promoziun da la collavuraziun e da la coordinaziun da las singulas scolas autas e dals singuls instituts da perscrutaziun er cun universitads, cun scolas autas e cun instituts da perscrutaziun extrachantunals (art. 26 al. 1)	100 000	100 000	100 000	100 000	400 000
	Total dals custs supplementars per la perioda 2025–2028	810 000	880 000	1 050 000	1 020 000	3 760 000

Ils custs supplementars ch'èn menziunads en las lingias 1a ed 1b da la tabella sa referechan a las basas da planisaziun da la SAS Grischun per in'eventuala introducziun d'in studi da bachelor en tgira SAS a la SAS Grischun. En quest connex vegni supponì, ch'in terz da las studentas e dals students sajan extrachantunals (entradas tenor la tabella CSAS³) e che las entradas tras taxas da studi importian 1920 francs per onn e per studenta u student.

Betg resguardadas n'èn las mesiras per auzar il dumber dals diploms en tgira en connex cun la «Iniziativa da tgira», sco quai ch'i vegn explitgà en la missiva davart la promoziun da la scolaziun en il sector da la tgira dals 25 da matg 2022 (Fegl uffizial federal 2022 1498). La Confederaziun presta contribuziuns da fin 50 % da las contribuziuns dals chantuns a favur da las scolas autas spezialisadas.

En il rom da la preparaziun dal nov program da la Regenza e da las novas incaricas da prestaziun 2025–2028 spetga la Regenza da tut las instituziuns, ch'ellas na preschentian

betg mo ils custs supplementars respectivs, mabain er ils respargns concrets. Sin l'entir mund èsi uschia, ch'ils portfolios da las scolas autas na sa muventan betg mo horizontalmain, mabain ch'igl è er pussaivel da realisar restructuraziuns finanzialas essenzialas e gudogns d'effizienz tras la midada dals basegns dals utilisaders e tras la nova savida tecnica.

5.2 Consequenzas persunalas

La revisiun parziala da la LSAP n'ha naginas consequenzas persunalas directas per il chantun e per las vischnancas. Sche las scolas autas proponan dentant per exempel adattaziuns da las purschidas da scolaziun entaifer l'incarica da prestaziun che dura per regla 4 onns, chaschuna quai lavur supplementara per la partiziun ch'è cumpetenta per la furmaziun terziara e per la perscrutaziun, en quest cas per l'Uffizi per la furmaziun media-superiura. Eventualmain pudess quai chaschunar ina nova attribuziun da singulas incumbensas entaifer l'uffizi e pretender resursas da persunal supplementaras.

6. Plan da termins

En il Cussegl grond è la debatta davart il project previsa per la sessiun da zercladur 2024. Igl è planisà da metter en vigur la revisiun parziala da la LSAP il 1. da schaner 2025.